

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Egyedlőre 2 korona 50 fillér. félévre 3 kor. Egész évre 40 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Haris-ház,
ahová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Nyárvégi prédikáció.

A nyárvégi prédikáció rendszerint ilyenkor hangzik fel az újságok hasábjairól és szól a bölcsőbbnél bölcsőbb tanácsokkal túlhalmozott szülőknek, akik tétován ingadoznak a pályaválasztás nehéz kérdése előtt. Valójában pedig hitünk és meggyőződésünk, hogy a sok elpanaszolt bajnak és a szülők ilyenkor felmerülő legfőbb aggodalmának oka — az iskola. Az iskola, amelyben néhány nap mulva zúgni fog a gyermekhad és amelyről éppen ebből az alkalomból alaposan leszedik a keresztvizet. Még a legcérnaszálabb hang is, amely erőre kaphat a nyilvánosság piacán, szidja az iskolát, mint a bokrot és elméletben úgy üti a benne uralkodó rendszert, mint a kétfenekű dobot.

Hát mi tagadás: a püfölnésnek abból a zúrvarból kicsendül valamelyest az igazság hangja. Nem mindig, de elég gyakran. Néha a szög feje mellé ütnek, ez azonban nincs az ügy ártalmára. Mert a mindenfelől hangzatosított cél összetalálkozik egy pontban: abban, hogy az iskoláinkban tananyagot vert rendszernek kalapáccsal kell neki menni és az utolsó izzig össze kell azt zúzni. Hogy a helyére mi kerüljön: itt már nem olyan tömör az összehangzás. Minden pedagógusnak meg van a maga elve és abból egy jótányi nem sok, annyit sem enged szívesen lefaragni. Hanem azt hisszük, hogy egyben mégis csak össze kell futnia minden gondolatnak. Az iskola neveljen embereket. Látó, halló, érző, mozogni tudó, cselekvésre minden pillanatban kész embereket.

Elhisszük, hogy ilyesmit követelni sokkal könnyebb, mint eleven formába önteni. De ez a követelés tisztára jogosult, amikor látjuk, micsoda tehetetlen puha bábok kerülnek ki az iskola kohójából. A fejük szinte lekonyul attól a betűtengertől, amelyet bele-szivattyúztak; a lelkük elernyed, nyúlós, tiszta szárnyalásra képtelen; a testük a sorvasztó megadás jeleit viseli magán. Egy ilyen ember agyából nem pattanhat ki egészséges, az alkotás tűzétől izzó gondolat; a karjai lehangyatlannak, mielőtt az ellentállási erő érintette volna őket; ha veszélyt lát, megfutamodik; a teremtés, építés előtte nem gyönyörűség, hanem riasztó robot.

Az iskola: a mai társadalom. Az iskola gyúrja, formálja, dagasztja azzá a társadalmat. Lehetséges, hogy nem

minden félszesség, nem minden fattyúhajtás az ő keze nyomán támadt; kívülről, láthatatlan helyekről olyan anyag kerül a gyermek lelkületébe, amely ellen hiába küzd az iskola s amelynek erjesztő hatása aztán nyomot hagy a társadalmon; de nagyrészt mégis az iskola műve az az ember, aki az ő küszöbéről az életbe lép. És ugyan ki tagadhatná, hogy erre az emberre számlalom nézni. Egyetlen tetteiben sincs életrealitás, akaraterő, amelynek ki kellene buggyania, ha azt az iskolában beléje oitották volna.

Senki sem kívánja, hogy az iskola oktassa ki az embert, hogyan kell az életnek ezzel vagy azzal a körülményével megküzdeni; azonban igenis kívánható az, hogy az iskola az akarni akarást, a küzdés, a birkózás, a szembeszállás érzését és szeretetét keltse föl a gyermek lelkében és ne engedje azt kialudni, hanem szítsa olyan magásra, hogy az öléből kikerülő ember keresve keresse: mit lehetne legyőzni, mi fölött lehetne úrrá lenni, miből lehetne teremteni, építeni, hol lehetne dolgozni, munkálni, egyáltalán hol lehetne a beléje nevelt nagy érzés feszítő erején könnyíteni.

A mi iskoláink ilyesmit nem művelnek, a mi iskoláink becsületesen feldolgozzák a tananyagot. Ezért van, hogy kapuikon satnya lelkek tódulnak ki, amelyekről áttitsodik, a társadalomnak valamelyik izmára tüzes parázs esik, nem azt látjuk hogy a parázsat eltávolítják, a megsebzett részt beheggesztik s kutatják a parázs esésének okait, hanem segítség után való kiabálást hallunk.

Életképes nemzedék! Ezt kellene jellegül minden iskola homlokára írni; minden szó, amely az iskolában elhangzik, ettől a forró végétől sugározzon. Életképes nemzedékké formálja az iskola azt a sok gyermeket, amelyet néhány nap mulva gondjaira fog bízni a szülők sokasága, életképes nemzedékké, amely összeszorított fogakkal tud a bajnak nekimenni. Tudjuk, hogy minden csak szó. A fő: a tananyag. Vannak azonban még rátermett tanítómesterek is, akikre minden a jövőt féltő férfi reménykedve néz. Tegyenek csak meg mindent, hogy az iskoláinkban ne csak az ölnyi tananyagot dolgozzák föl, hanem lopjanak abba a puha gyermeklélekbe egy magot is, amelyből az életerős nemzedék fája sarjadzon ki.

Szocialisták a munkások ellen. A munka fáradsággal jár. Az ember a kényelmet szereti. Bizonyos csekből, hogy ha mégis szeretünk dolgozni, nem azért dolgozunk, mert a fáradságot szeretjük, hanem azért, mert a munka révén anyagi erőket szerzünk gyűjteni, amelynek segítségével majdan a magunk és gyermekeink részére kényelmet biztosítunk.

Akármit beszéljenek, ez marad mindig a letagadhatatlan igazság. Még a tudományok művelésében is számtalanszor kell tapasztalunk, hogy a tudást is a szerzés vágya sarkalja munkára és ezen vágyban győzött meg minden idegét Lassalle is, meg Marx is, ez a két vezető szocialista. És éppen így, ahogy a tudománysszomjúság egyes embereknél szenvedélylél válik, a közönséges munkás munkásszomjúsága is válhatik szenvedélylél,

A munka eredménye, akár tudományos, akár közönséges, annál tökéletesebb, minél jobban megközelelti a szenvedélylél fajúlat.

A legtermészetesebb lélektan következik: ménye ennek, hogy a munkás törekvése nem lehet más, mint az, hogy ő is burzsoá legyen. A munkáskérdés maga így nem egyéb, mint az, hogy a munkások közül minél többnek állhasson módjában át lépni a burzsoá társadalmába. Ezt a természetes és helyes törekvést előmozdítani kötelessége az államnak és a társadalomnak; de minden egyes embernek, akár szegény, akár gazdag, egyúttal saját érdeke is ezt a törekvést előmozdítani.

Ennek a fejlődésnek, ennek az állami és társadalmi törekvésnek igen féltelmes és alig leküzdhető ellensége minden szocialista szervezet, mely a munka társadalmi helyzetének természetes kiképződését akadályozza meg. A szocialista szervezetek így voltaképpen nem védelmezői, hanem ellenségei a munkások érdekeinek, mert rendszerint megakadályozzák annak a törekvésnek, annak a célnak érvényesülését, hogy minél több munkás léphessen át a burzsoá társadalmi osztályába.

A szocialisták abból a helytelen elvből indulnak ki, hogy a tőke igazságtalan módon kizsákmányolja az emberi munkaerőt.

Ez az alapelv így, ebben formában teljesen hamis évszázados tévedés. Mert kivételesen, szórványosan megtörténhetik az is, hogy a tőke kizsákmányolja az emberi munkaerőt; de viszont az sincs kizárva, hogy bizonyos esetekben az emberi munkaerő zsákmányolja ki a tőkét. Hányszor tapasztaljuk, hogy gyarak pusztulnak el a munkaerő drágasága miatt. Az alapelv tehát nem olyan szilárd talaj, melyre társadalmi rendet lehetne építeni.

A tőkének és a munkának egymáshoz való viszonya a szabad versenyben bámulá-

tos pontossággal fejlődik ki; önmagától szabályosan kiformalódik és ez semmi határozottabb alakban nem bizonyítja, mint az a körülmény, hogy nincs olyan foglalkozási ág, melyből a munkás, ha erős akaratallal igyekezett, a burzsoá közé át nem léphetett volna. A csatornatisztítóból is lelt már vállalkozó, a kubikból milliomos, az iparos munkásból jómódú mester és így tovább.

A munkás célja, egyedül törekvése tehát a mai társadalmi rendben nincs biztosított; de nincs és nem lesz soha olyan társadalmi rend, melyben minden munkás kivétel nélkül, végyai szerint nyerjen boldogulást. Viszont azonban az állam és társadalom törekvése az, hogy módokat keresen és találjon, melyekben az eddiginél több és folyton több munkás juthasson el a célhoz, melyért mindnyájan dolgoznak.

Ha azonban a szocialisták törekvéseit és elferditett elméleteit figyeltük, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy ezek az elméletek és törekvések két irányban rombolják le a legtermészetesebb célokat. Első sorban korlátozzák a szabad munkát és megölik a munkásban a szerzés vagyát, azt a törekvést, hogy munkája révén magának ő is önállóságot biztosítson. Ma az a helyzet, hogy azok között, akik munkájuk után önállóságra jutni nem képesek, ott vannak azok is, akik azt elérni képesek volna, ha munkasabadságukat, munkaszenvedélyük kifejlődését a szocialista szervezetek szabályai nem akadályoznák. Másodszorban a legnagyobb óvatosságra és védekezésre kényszerítik a munkaadókat, akik folytonos ostromállapot alatt érzik érdeküket és e miatt bizonyos ridegséggel kénytelenek elzárkózni azon munkas-érdekkel elől, melyek a bérérdkekénél becsesebbek és a személyes rokonszenven szoktak felépülni. Az ilyen személyes rokonszenven nagyon sok ezer és ezer munkást segít és segíthetne még többet az önállóság céljához, a szerzési vágy kielégítéséhez.

Ime tehát, ha nem figyelünk is arra, hogy a szocialista szervezetek tagsági díjai és egyéb hozzájárulásai is milyen jelentékeny összegekkel csonkítják meg a munkások bérceresményét; ha nem figyelünk is arra, hogy az örökös jogkeresésben a munkások szabályszerűen koreszmaznak és nagyon sok munkaidőt elfecsérelnek; ha nem figyelünk is arra, hogy a szocialista elméletek sok szeszere munkás gondolkodását és természetesen lekiállapotát is megkötyagostják: ezek nélkül is ki lehet mutatni, hogy a szocialista szervezetek munkája a legnagyobb ellensége a munkás érdekeknek.

Ujdonságok

Szentes, 1904. augusztus 28.

Temetés.

Sarjad-e élet a sírok öröksötét éjleléből? Igaz-e az irás, hogy a porhüvelyétől megtisztult lélek ha felszáll Istennek számolójához, a magasan ívő mennyégből látója, tudója az itt lent történőnek?

Van-e a síron túl vízontalálkozás azoknak, a kik e földön lángoló szeretettel csüggték egymáson és akiket az irtalom nélkül való halál időnek előtte környezetellenl tépetti le egymás kebléről?

Tulvilág, feltámadás: mi igaz ezekből?

Kérdések, melyeknek nyitját a sokat átfogó és mégis törpe, véges emberi elme ezer és ezer éve hiába keresi, kutatja, hogy semmi

voltában mind újra meg újra a hit védő szárnya alá térjen meg, mely lelkünknek a lét és nemlét közt háborgó kínos vergődései kösepert egyetlen mentésére, biztos vizsgálatja.

És mégis...! Ott háborgotak elénkben mindezek a kínzó kérdések, ahogy vasárnap del után azt a kedves, szép, fiatal asszonyt, aki alig két nappal előbb még maga a duzzadó erő, a viruló élet megtestesülése volt, kikisértük a sírok mezéjére; ott rajzottak lelkünkben az anya sírámára, a férj kétségbeesésének, a kicsiny gyermek boldog tudatlanságának láttára, ahogy elisrattuk, elföldeltük, eltemettük azt, akinek az életben haragosa senki, mindenki csak tisztelője volt, mert ő sem volt soha haragosa senkinek; akit rokonok, barátok mind csak szerettek, mert hiszen az ő szíve is szeretettel volt teli.

Eltemettük, elisrattuk! A koporsója ércére hulló rög dübörgésének visszhangja nem adott választ a lelkünket kínzó kérdések, az elménkben háborgó gondolatok özönére: miért, hogy ennek így kellett történni? Miért, hogy éppen ezt az ifjú törzset döntötte porba a kegyetlen végzet? Miért, hogy ezt a duzzadó életerőt semmisítette meg a halál, — azt, aki anyjának volt kedves, akit egy anya önfeláldozó szeretete ezer örömmel, életre áran is megváltott volna továbbra az életnek, akiben a férj imádatos szereimet, négy kicsi gyermek istentől rendelt földi gondviselőjét vesztette el?

Elisrattuk, eltemettük! És kínzó kétségünk visszakísért bennünket a temetőtől. És ebben a kétségben lelkünk a hit védőszárnya alá menekült, — mint annyiszor — most is: Isten a karta így!

Virág volt a neve és mint pompázva felelt virágot, élete legszebb nyitában törte derékon az ifjú és agg életben nem válogató, mindent elsőprő zivaratos halál.

Ha a porhüvelyétől megszabadult, mennybe szállott lélek látója, tudója az itt lent történőnek: az ő tiszta lelke látta bizonyára azt az imponáns részvételt, mely hideg tetemet utolsó útjára kísérte és tudja, milyen sokunkat szomorított meg mélységesen a földi élettől történt elszakadásával.

Itt maradt szerettei találgának vigaszt velünk, az együttérzőkkel, a hit általában, mely fenn hirdeti: élet van a síron túl is; van feltámadás, melyben az egymást szerető, egymástól elszakadt lelkek egymásra találva, viszontlátják, ölelik egymást!

— A polgármester Budapesten. Mátéffy Ferenc dr. polgármester, Bugyi Antal főjegyző kiséretében hétfőn Budapestre utazott, ahonnan ma érkezik haza. A polgármester és főjegyző Budapestre utazásának ezúttal kettős célja van. Egyfelől lépéseket akarnak tenni a pénzügyminisztériumban az iránt, hogy a város az általa felajánlott évi járulékkért a fogyasztási adók bérletét megkapja. Az utazásuk másik célja az orosháza-szentes-csongrádi vasútépítéssel függ össze. Nevezetesen, mint erről lapunk egy előző számában hirt adtunk, augusztus 17-én pó tengedélyezési tárgyalás volt ebben a vasútügyben a kereskedelmi minisztériumban. Ezen a tárgyaláson Békés vármegye kiküldöttjei is résztvettek. Szentes és Csongrádvármegye kiküldöttjei azonban nem, mert — mint erről személyes utánjárás révén meggyőződünk, ezek hivatalos meghívót nem is kaptak erre bennünket közelebb érdeklő tárgyalásra. A polgármester és főjegyző ezért mostani Budapesten fenlétük alkalmát felhasználják arra is, hogy e vasútépítés mai mibenállásáról tüzetesen tájékozódjanak, különösen pedig hogy megtudják vajjon nem-e lehetne ezt a vasútépítést legalább földmunkájában már ez év őszén megkezdeni és ezzel a szentesi földmunkásokat nagyobb vállalatához juttatni.

— Az ideai dohánybevéltás. Az ideai rendkívüli szárazság következtében a dohány, amibár minősége jónak ígérkezik, mindazonáltal a levél kifejlődése a dohányjüvedék által meg-

szabott és a különféle osztályoknak megfelelő nagyság mértékét nem fogja megütni. Ez a körülmény sok kellemetlenségnek és a termék anyagi károsodásának lesz az előidézője, hacsak a dohányjüvedéki igazgatóság nem lesz tekintettel az ideai abnormális időjárásra és megfelelő intézkedéseket nem tesz a dohánybevéltási szabályok megfelelő módosítására. Ezt a dohányjüvedéki igazgatóság annyival inkább megteheti, miután a dohánylevél nagysága nem mértékadó a minőségre nézve és így kivánatos, hogy a bevéltási szabályzat azt a reudelkezését, mely a bevéltási osztályt bizonyos levélmértékhez szabja, ez évre hatályon kívül helyezessék és a dohánybevéltő hivatalok arra utasíttassanak, hogy a dohányt csakis a minőségre és nem szerint osztályozva, vegyék át. A bevéltási szabályrendelet hivatkozott pontjának így értelemben való módosítására az országos gazdasági egyesület legközelebb felkéri a dohányjüvedéki igazgatóságot.

— Kiténtetett mintagazdák. A földmívelésügyi kormány évek óta létesít szerte az országban népiis mintagazdaságokat, melyeknek célja az, hogy az okszerű gazdálkodás példái legyenek. Mindazoknak, akik ilyen népiis mintagazdaságok létesítésére vállalkoztak, a földmívelésügyi miniszter kitálatásba helyezte, hogy ha öt éven belül a gazdaságokat az előírt üzemetvekre szerint vezetik, a felügyelet alól felszabadulnak, az állam részéről nekik nyújtott kölcsönök a tulajdonukba mennek át, azzal a kikötéssel, hogy az újajta gazdaságvitelre gazdátarsaikat ösztönözzék. Most azoknak a mintagazdáknak, akik kötelességeiket pontosan teljesítették, Tallian Béla földmívelésügyi miniszter díszes oklevelet küld, elismerve az öt éven át tartó folyamatos munkának nagy gazdasági sikereit, fölhíván őket, hogy most már önállóan, szakszerű irányítás nélkül legyenek továbbra is mintagazdák. Szentesen Csönk a Sándor földünk vezet öt év óta ilyen mintagazdaságot és így bizonyára ő is kap a minisztertől elismerő oklevelet.

— Színházi hír. Akik színtársulatunk eddigi előadásait látták, egyértelműen meggyeznek véleményükkel abban, hogy annak különösen drámai erői kitünőek, aminek mód felett örülünk, mert a jó drámai előadás főmíntja az izlést és dicséretére válik minden magyar színtársulatnak, ha inkább a drámai műfajokat kultiválja nagy ambícióval, mint a ledér operettet, vagy a modern francia bohózatok nudításait. Színtársulatunk igazgatójának tisztult izlésére vall, hogy hivatását ő is így fogja fel és rendre színe hozza az ukori drámai irodalom remekeit. Így legközelebb, mára jövő hét keddjén E ch e g a r a y nagy hírű drámája, a Halálos csendé kerül színe, melynek előadására előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

— Hajsza a gyilkos után. A múlt hét elején történt, hogy a kisteleki vasút mentén, az 1. és 2. számú órház között Simon Pifka Lajos kisteleki lakost holtan találták. A nyaka el volt metszve és a külső körülmények és a boncolás arra engednek következtetni, hogy Simon Pifka Lajos gyilkossá aldozta lett. Megindult a nyomozás, hogy a tettes valamiképpen kézrekerüljön. A munka igen nehéz volt, mert a nyomozást végző kisteleki csendőrség kezében semmi biztos adat vagy bűnjel nincs, aminek a nyomán megindulhatna. A véres tett színhelyén volt nyomok még vizsgálást előtt elveszték. A szél befúta azokat homokkal és így elősegítette a gyilkos menekülését. Simon Lajos nagyon szegény ember volt. A faluban minden ember ismerte és amit a két szemé

meglátogatja két keze ritkán azaz azt ott. Néha valóságos betyáretet él. Lopott, mulatott. A kisteleki leányok, menyecskék körében nem egyszer nagy felfordulást idézett elő a csinos, szemrevaló ember, aki egybéként nős volt. Nagyon valószínű, hogy csapódás életmódja okozta halálát. Valamelyik megcsalt leány vagy asszony megbosszulta magát. A nyomozást vezető csendőrség most ebben az irányban kutat és nem lehetetlen, hogy rövid időn belül teljes világosság derül erre, a rejtélyes gyilkosságra, melynek tettese akkor hurokra kerül.

— **Tenyészállatok teletetése.** Tallián Béla földművelésügyi miniszter leiratban felhívta az összes gazdasági egyesületek figyelmét a tenyészállatok teletetésére, amely módon régebben különösen juhos gazdák igen sok állatot teletettek ki. Az eljárás abban áll, hogy takarmányzúró vidékről olyan helyre hajtják, bizonyos ellenszolgáltatás mellett, a kitelelendő állatokat, ahol bővebb a termés és nincs elég állat a takarmány fölteretésére. Ennek a módszernek kettős haszna van. A takarmányhiányban levő gazda nem kénytelen esetleg túlmaga áron takarmányt szállítani, hanem a könnyebben mozgósítható állatokat odahajítja a takarmánykészletre, melyet készpénzért, vagy az állatot bizonyos százaléknak átengedésével fölterakmányoz, de mindenesetre olcsóbban, mert a trágya ott marad a takarmánytulajdonosnál. Ilyen úton-módon ez évben sok értékes tenyészállatot lehet az elpusztulástól megmenteni. Akik teletetésre állatokat elfogadni, illetőleg átengedni hajlandók, jelentsék hát be ebbseli szándékukat, a feltételek részletezésével, a gazdasági egyesület útján, a földművelésügyi minisztériumhoz.

— **Az eladott kisbirtok.** Egy kisteleki gazdaember állott a napokban a szegedi büntető törvényszék előtt. Lévai Mihály a neve ennek a kiszagának, akit csalással vádolt a királyi ügyész. Néhány éve történt, hogy Szeged határában több apró földbirtokot árvereztek el a kisteleki gazdák között. Lévai is megvett ebből egy parcellát, évi 20 kor. 72 fillérral való törlesztésre. Az adásvéglet egyik feltétele volt, hogy a föld mindaddig nem megy át az ő tulajdonába, amíg az egész vételár le nem fizette. Év előtt azonban Lévai ezt a földet eladta Kordás Péter kisteleki gazdának, aki egy összegben ki is fizette neki a vételár. Lévai ezzel a pénzzel viszont kifizette Szegednek a még nála hátralékos vételár és a birtokot hamarosan a maga nevére íratta, miután most már egész tartozása törlesztve volt. Ezt megtudta Kordás és följelentette Lévaival, akit a napokban ez ügyben megtartott föltárgyaláson, a bíróság ezért 6 hónapi fogházra ítélte el.

— **Dráma az égő kunyhóban.** Tragikus eset történt tegnapelőtt éjjel Tés község határában, hol — mint nekünk írják — egy asszony gyilkossági merényletet követett el a férje és annak szeretője ellen. Parti Ambrus mezőőr volt Tésen s hogy a gondjaira bízott területet jobban őrizze, a határban kunyhót épített magának s ott tartozkodott általában. Partinak szerelmi viszonya volt egy Borzsáné Pálné nevű övegyasszonnyal s azért lakott a kunyhóban, hogy a menyecske kijárhasson hozzá. Parti felesége gyanította, hogy a férje hűtlen lett hozzá s ezért már több ízben leskelődött utáná. A múlt pénteken aztán meglegte Borzsánét, a mint a férje kunyhójába ment este 9 óra után. Partiné a fölfedezés után bosszúra hátrózta el magát. Még aznap este elment a sógorához, Türi Jánoshoz, hogy adja kölcsön a fegyverét éjszakára, mert a férje fegyverrel elromlott s fegyver nélkül bajos éjszaka a határban lenni. Türi gyanútlanul adta át a töltött fegyvert, amivel aztán Partiné kiment a határba s egyenesen a kunyhónak tartott. Mikor odaért, hallgatározott egy ideig s a mint

meggyőződött, hogy Borzsáné még mindig ott van a kunyhóban, előbb felgyújtotta a kunyhót s amikor a szerelmesek kiakartak futni az égő kunyhóból, az asszony rájuk süttötte a fegyvert kézzer. Az egyik golyó Borzsánét halálosan találta, a másik pedig a hűtlen férjét súlyosan megsebesítette. A lövés után Partiné eldobta a fegyvert és elment. Az esetet csak vasárnap reggel tudták meg amikor a mezei munkások a súlyosan sérült mezőőrt megtalálták, aki elmondta, hogy mi történt vele az éjjel! Parti Ambrus sérülése életveszélyes. A merénylő asszonyt letartóztatták.

— **Kérelem.** A katolikus kör rendező bizottsága felkéri a t. közönséget, hogy akik a körnek szeptember hó 4-ki ünnepségén tartandó tombolajátékhoz adományokat szántak, — sziveskedjenek az ajándék tárgyakat szeptember hó 3-ig a kör helyiségébe elküldeni.

— **Meggyuladt leány.** A pusztaszeri Árpád-ünnepen, melyet a napokban tartott az őcs szeri monostor romjainál az Árpád-egyesület, csaknem halálos szerencsétlenség történt. A tartón egy szeghalmi leány meggyuladt. A katasztrófa így történt, hogy valaki elől vigyázatlanul égő gyufát dobott el, amelytől a tartó szénája lángra kapott. Ez meggyújtotta a leány ruháját, amitől viszont tüzet fogott a haja is. A szegény teremtés sikoltozott és így figyelmessé tette a közelben levőket, akik nyomban eloltották égő ruháját úgy, hogy szerencsére komolyabb sérüléseket nem szenvedett.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Erhardt Ferenc midszinti ácsiparos, azon való elbűsültében, hogy a feleségével valamelyest összekülönbözött, a múlt hét egy délutánján a lakása ajtaját magára zárta és egy kis kaliberű zsebrevalóval, öngyilkos szándékkal a szájába lött. Sebesülése súlyos ugyan, de nem életveszélyes. Beszállították Szentesre a vármegyei kórházba és most itt ápolják.

— **Elfogott tolvaj.** Régen körözött notórius tolvaj került hurokra kedden Dorozsmán. Brettner Károly ez a régi zsvány, akit évek óta köröznek és akivel elfogatása előtt néhány nappal a szegedi rendőrség valóságos utcai harcot folytatott. Akkor kiszabadult a rendőrök kezéből, kedden azonban hurokra került a rossz csont. Dorozsmán akart ismét lopni, de rajtavestett, mert a csendőrök elfogták és bekisértek Szegedre, az ügyészség fogházába.

— **Ebmarás.** Homlok János 16-éves fiút Molnár Albert tanács kutyája veszelte. Es ezek is mind olyan idegen, szigorú arck: mintha mindegyik egy egy kritikus volna; eber, átható tekintettel kísérik a szinpad legelőszőr látott mozgó alakját, s arcuk még szigorúbbá válik, ha valami hibát fedeznek fel, s csendben maradnak, amikor tapsolni kellene.

— **Agyonforrözött gyermek.** Mindszentről írja tudósítónk, hogy ott augusztus 29-én halálos szerencsétlenség ért egy három éves leánykát. Bereczki Andrásnak Ilona nevű leánya a kunyhóban játszadozott és közben magára rántott egy forró vízzel telt fazekat. Az izzó folyadék annyira megsebesítette a kisleányt, hogy néhány órai szenvedés után behalt az égési sebekbe. Az esetről jelentést írtettek a szentesi kir. járásbírósnak, honnan Zombory János bíró azonnal Mindszentről utazott, a helyszínen megעיjteti a vizsgálatot annak megállapítására, hogy kit terhel felelősség a szerencsétlenség miatt.

— **Toloncúton.** László Antal Budapestről koldulás miatt, Török Imrét pedig Szegedről csavargás miatt hazatoloncoltak Szentesre. Ugyancsak csavargás miatt utasították haza Szentesre Páger Lászlót is Szatmár-Németiből.

— **Vásár a közelben.** Csépan f. hó 4-én lesz az ideai nyári országos vásár, melyre veszménes helyekről sertesék is felhajtathatók.

Köszönet nyilvánítás.

A szentesi iparos ifjak Önképző körének 1904. augusztus 20-án tartott népnunc-

pélyén és esteli mulatságán felülfizetni szivesek voltak: Zsolósi Ferenc, Sebesi József 5—5 koronát, Lóvi Henrik, Ugrai Antal, Vajda Bálint 2—2 koronát, Bródi Kálmán 60 fillér, Debreczeni Lajos 40 fillért. Összesen 17 korona, mely adományokért fogadják az önképzőkör nevében halás köszönetemet.

Szentes, 1904. augusztus 27-én.

Török József
egyl. pénztárnok

Színház.

De különös is ez a színezélet! Csütörtökön este még Csongrádon játszottak. S játszottak egy meghódított, ünneplő községnek. — Egy szezon végen, amikor már az a közönség megismerte a színesek gyöngébejt, kiválóbbjait, ezek közül kiválogatta kedvenceit, akiket ünnepl, akiket elhalmoz elismerésnek, szeretetének minden jelével, — egy szezon végen ez az elismerés és szeretet, a búcsú óráját a színesek ünnepvé avatja. — És a csongrádi búcsúzás valóban ünnepe volt színezésüknek. Sok-sok este fáradtságát, igyekezetét, művészetét taps és virágözön jutalmazta. S az ünneplők élén egy úrasszony a saját kezével készített gyönyörű emléket sajátkedű adta át a közönség kedvenceinek: G e r ö f f y Ilonának.

Aztán elmúlt ez is. Elmúlt egy nap és jött a szentesi szezon.

Milyen változás! Az alacsony, rozoga deszkabodé után tágas, impozáns épület, villányilagított, drapériákkal s pazar aranyozással diszített közsínház fogadja az idegen színeseket. Olyan szép, oly rendezett város ez, s mégis olyan hideg itt minden. A színezeket — bohém világ papjait — mindenütt szeretettel, érdeklődéssel, mosolyogva fogadják, s itt minden olyan közönyös, olyan hideg, olyan zárkózott, és ha valaki mosolygón próbál, és a mosoly az arcon nem a jóakarát, hanem a gúny kifejezése.

Milyen változás! Tegnap még az ünnepletés, rajongás, szeretet melegétől elárasztva, ma már idegen városban ismeretlenül, a kicsinylés és hidegség kifejezéseitől környerve.

Mi ennek az oka? Talán a rossz hír, ami jöttükkel megelőzte? Talán a legelső találkozás idegensége?

Aztán elkövetkezett a legelső előadás. A ragyogóan világított színházteremben tétőgő tömeg. Csak a legelső padokorban ülnek néhányan — negyvenötvenen. A legelső megnyitót, bemutatkozó előadáson negyvenötvenen. És ezek is mind olyan idegen, szigorú arck: mintha mindegyik egy egy kritikus volna; eber, átható tekintettel kísérik a szinpad legelőszőr látott mozgó alakját, s arcuk még szigorúbbá válik, ha valami hibát fedeznek fel, s csendben maradnak, amikor tapsolni kellene.

Mi ennek az oka?

Az üres padokor egyikében G e r ö f f y Ilona, a tegnap még dédelgetett, ünneplést méltó, ismeretlenül, fázékonyan húzódik meg s szemrehányó tekintettel néz körül, mintha mondaná:

— Mennyi hidegség... Mennyi hidegség.
De különös is ez a színezélet!

A legelső, bemutatkozó előadás csaknem üres ház előtt folyt le. Hiába, a mi publikumunknak rendes szokásává lett, hogy a szezon elején nem megy színházba, később azonban belemégszik, pláne ha van miért és kiért. Az első est balsikerén nemcsak a publikum, hanem egy kicsit a direktor is hibás, mert bemutatásra nem a »Czigánybáró«-t, ezt a nagyon szép, de már szüneteltető darabot kellett volna előadni: hanem valami udjónsg-télet. Így csak a legkiválócsabbak mentek el a megnyitó előadásra, akik világot se a »Czigánybáró«-ra voltak kíváncsiak. — Másodszorban azért nem volt szerencsés a »Czigánybáró«-val bemutatkozni, mert már ez által tapasztaltuk, hogy hiányzik a jó operett előadás két félkeleke: a jó énekar és jó zenekar. — Ez a kettő pedig még nem tanult össze, különösen az utóbbinak figyelemzetlenségére és bántó gixereire, amelyeket a Csikósbán is tapasztaltunk, van sok panaszunk.

Egyébként a »Czigánybáró« előadása, me-

lyet Krasznay ugyesen előadott beköszöntő szavaltala előzött meg, elég összevágó és gürdülékeny volt. A szereplők közül nagyobb sikert Solti Vilma (Saffy) ért el kellemesen csengő, tiszta, tünde és iskolázott hangjával. — Határozottan sikerültebb előadás volt azonban vasárnap a »Csikós« s ennek a sikernek országnérsze Gyárfás Ödönöt illeti meg, aki Benze szerepében meglepő szép alakítást nyújtott. Játéka aránytalanul jobb volt, mint bármelyik szereplőé. Azonban gyönyörű baritonja sem maradt ennél hátrább, melylyel minden énekszám után társra ragadta a közönséget.

Ugyanőt kell kiemelnünk legelső helyen a »Takarodó« szereplői közül is. Ez a négy fejeletű dráma kipróbálja az erőket, de nehéz szerepei között legnehezebb a Helbig kápláré. Egy becsületes, kötelességtudó, puritán jellemű és csak a szigorú fejeletet ismerő katona ez, aki menyasszonyát, Klarit (Geröffy) becsületelke egész szenvedélyvel szereti, de akitnek menyasszonyát 2 évi távolléte alatt elcsábítja egy hadnagy (Lauffen: Krasznay) egy felebbvalója, akinek ő vakon engedelmeskedni tartozik. Így jön lelkeben borzostól elentébe a fegyelem és a szerelmi szenvedély, mely utóljára is az utóbbinak győzelmével végződik s elbuktatja Helbiget, aki tetlegességre vetemedik felebbvalója ellen. Ezt — az erős katonalelkében dúló végzetes lelki küzdelmet Gyárfás mesteri módon egyénítette meg. A legelső helyen kell meg említenünk Geröffy Ilonát (Klári) aki a szerelmében elvakult, és elbukott leányt megrázó drámai erővel játszotta. Geröffy tehetségének jöhrét már Csongrádról hallottuk; hogy ez igaz, arról ezen legelső felépítés után mi is bizonyoságot tehetünk. Dicsőretekell meg megemlékezzünk Krasznayról, Balogh Arpádról (Volkhardt) és Madarólról (Mihalek) aki kedves mókáival derűtiséget vitt a komor hangulatba.

Kedden este a »Képzelt beteg« került színre. Ez a vigjáték Molliére egyik legerősebb szatirája a korabeli orvostudományról, de persze a mai kor emberétől az a kor megszese esik és így naivitásnak vesszük azt, ami akkor a legerősebb szarkazmuszamba ment. A molliéri darabban Kovács Sándor (Argan) volt a fő- és címszerep, amit ugyesen és jóízű humorral játszott meg. Ezen az estén látuk nagyobb szerepben a társulat naiváját, Gáspár Annát, akinek ügyes játéka, eleven temperamentuma dicsőretet érdemel. Csókolni való volt a kis 8 éves Laison (Balogh B) aki olyan bátran és otthonosan forgolódott a színpadon, hogy becsületére válna még a mamájának is. Kapott is tapsot és cukrot sokat a csópp művésznő.

Doktor.

Iskolai értesítés.

A Szentes város által fentartott alsófokú iparos tanonciskolába az 1904—5-ik tanévi beiratkozások f. évi szeptember 1-től bezárólag szeptember 10. napjáig mindenkor d. u. 9—12 óráig eszközöltetnek — az igazgató I. t. 153 sz. házaal.

Szeptember 11-én d. e. 10 órakor tartatik a tanévet megnyitó ünnepség a Kurcán túli közgyűlési teremben, hol a növendékek megjeleneni kötelesek; szeptember 12-én a rendes tanítás kezdetét veszi, mely időn túl beiratkozások nem eszközöltetnek, hanem a be nem iratkozottak szeptember 15-én — mint iskolaüzenetben bejelentetnek, s csak az egy korona. — mint I-ső fokú bírságpénz befizetését igazoló nyugta fölmutatása után.

Főhivó azért a helybeli iparos és kereskedő urakat, hogy tanoncaikat a jelzett időben és helyen műhatlanul beiratni iparkodjanak, mivel ellenesetben az 1884. évi XVII. t.-cz. 157. pontja értelmében 40 koronától 400 koronáig terjedő pénzbüntetéssel loznak sújtatni.

Szentes, 1904. augusztus 23.

Körtvélyessy Sándor,
ipar isk. igazgató.

Iskolai értesítések.

A szentesi róm. kath. népiskoláknál az 1904—5. tanévre beiratások szeptember 1, 2 és 3-ik napjain és pedig mindenkor délelőtt 9—12-ig, délután pedig 3—5 óráig eszközöltetnek. Szeptember hó 4-én reggel 8 órakor isteni tisztelet a templomban s ezt követőleg szeptember 5-én délelőtt a tanítás általánosságban kezdetét veszi. Erről a szülőket és gyámokat tisztelettel értesitem.

Szentes, 1904. augusztus 29.

Bíró Pal,
egyházi jegyző.

A szentesi cv. reform. népiskoláknál az 1904—5. tanévre a beiratások szeptember 1, 1 és 3 napjain és pedig délelőtt 9—12-ig, délután 3—5 óráig az illető iskolákban eszközöltetnek. Szeptember 4-én vasárnap d. e. évmegnyitó istentisztelet tartatik a templomban és 5-én, hétfőn délelőtt a tanítás minden iskolában megkezdődik. Erről a szülőket és gyámokat tisztelettel értesitem.

Szentes, 1904. augusztus 30.

Futó Zoltán,
isk. sz. elnök.

Nyiltér.

Értesítés és figyelmeztetés.

Tizenkilenc éves fiám, Fekete Lajos augusztus 16-án eltávozott házamtól és azóta bolyongásban van. Értesitem a közönséget, hogy aki tud róla valamit, vagy akinél menedéket keresett, őt a házálan ne tartsa, neki ne hitelezzen, miután én helyette és érte nem fizetek és így aki ezt tenné, az illető pénzvesztett lesz.

Szentesen, 1904. augusztus 31-én.

Ifj. Fekete Mihály.

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társzerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

3856|tkv. 1904.

Arverési hirdetm. kivonat.

A szentesi kir. járásbírság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szentesi Takarékpénztár végrehajthatóan Lévai Mária özv. Pataki Mihályné és társai végrehajtást szenvedettek elleni 1600 korona. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírság területén levő Szentes város belterületén fekvő a szentesi 6320 sztkvben A. j. 2762 hrsz. a felvett beltelkes házra 2212 koronában ezen megállapított utóajánlati árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi október hó 13-ik napjának délelőtti 9 órájkor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított utóajánlati áron alul is eladtni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat vagyis 120 koronát készpénzben vagy ovadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen a kir. járásbírság mint telekkönyvi hatóságnál, 1904. évi augusztus hó 24-ik napján.

KATKICS, kir. albró.

Templomülések

a közeledő izraelita nagy-
ünnepekre kaphatók. Hol?
Megmondja lapunk Kiadó-
hivatala.

2—1

Házeldadás.

Neuteld Hermannak a III. tizedben, a patika utcában lévő háza (az új Feiler-féle ház mellett) eladó. — Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

Földeladás.

A derekegyházi oldalon 64 kishold szántóföld tanyaépületekkel eladó. — Értekezni lehet ez iránt ifj. Fekete Mihály tulajdonossal III. tized 531 sz. alatti lakásán.

Dobóczy József

I. tized 3. szám alatti házáal két, 2 kétszobás lakás, a hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt azonnal kiadó.

Szállítási hirdetmény.

A Csongrád vármegyei közkórház betegjei és ápoló személyzete részére Szentesen, az 1904. évi szeptember hó 16-tól kezdve 1905. évi december hó utolsó napjáig szükséges marha-, borjú- és sertéshús, disznózsír, továbbá fehér kenyér 3—4 kilós vektinformában, 100 grammos zsemlye, és naponta 40—60 liter fölözetlen tej szállítására pályázatot hirdetek.

Akik ezeknek az élelmezési cikkeknek a szállítására reflektálnak, forduljanak hozzám a szükséges felvilágosításért — amit posta fordultalvag megadok. — Az ajánlatok alantírt címemre 1904. szeptember 8-ig benyújtandók.

Budapest, 1904 augusztus hó 30.

Erdélyi Adolf

élelmezési vállalkozó.

Budapest, Andrásy-út 17. I. emelet.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy jelenlegi itt tartózkodásom ideje alatt lerass és beton munkák elkészítését a legkedvezőbb árban elvállalom.

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását. Tudakozódni lehet az ujonnan készült csendőrlaktanyában.

Mély tisztelettel:

ifj. Molnár Bálint
vállalkozó.

Egy jó családból való fiú
tanoncnak felvétetik Hoff-
mann Jakab divatárú üzle-
tében,

3—1